

referat af:

"THE OCCULT ROOTS OF NAZISM"
- the ariosophists of Austria and Germany 1890 - 1930.

Nicholas Goodrick-Clarke

The Aquarian press, Wellingborough, 1985.

(225 sider)

Bogen beskriver historien af særdeles fantasifulde ideer, som en række enkeltpersoner og hemmelige selskaber dyrkede i Østrig og Tyskland i tiden op til anden verdenskrig. Disse personer havde ikke selv større direkte politisk indflydelse, men gennem dem beskrives de følelser og forestillinger, som dels var meget udbredte på daværende tidspunkt, og i bogen beskrives, hvorledes disse ideer danner det ideologiske grundlag for den spirende nazistiske bevægelse. Herigennem beskrives en række tankeformer og -figurer, som også mere alment er gældende for fascistisk ideologi.

Del I: Baggrund,; 1: Den pan-germanske vision.

Sidst i 1860'erne udskilles det Habsburgske monarki, der geografisk ligner Østrig idag, fra den tyske konføderation. Samtidig indføres (delvist) parlamentarisk styre. Blandt de 28 mill. indbyggere af mange nationaliteter var 10 mill. tyskere. Tyskernes dominans var under stadig pres og aftagende.

Blandt tyskerne var en udbredt "*völkisch*" ånd, og mange organiseringer heromkring, hvor "den tyske kulturarv" og forskellige forestillinger om et kommende Stortyskland dyrkedes i forskellige former, bl.a. gennem sport, aviser, antikatolicisme (katolikkerne var bla. en parlamentarisk modstander), klubber og festivaler. I disse kredse dyrkedes også socialdarwinistiske tanker og en stolthed over "en glørværdig hedensk fortid". Tidens elendighed sås i høj grad at være resultat af raceblanding samt varierende gruppers historiske undertrykkelse af det tyske - katolikkene, tjekkerne og andre, afhængigt af de aktuelle politiske forhold.

Socioøkonomisk var tiden præget af en stigende industrialisering og urbanisering, hvori mange - især af småborgerskabet - oplevede sig klemte. Den stigende kapitalisering kontrolleredes i høj grad fra udlandet. Som modstykke hertil dyrkedes i mange kredse en længsel efter det traditionelle samfund, som fremstilledes som en ufordærvet landlig idyl.

2: Den moderne germanske okkultismes¹ genkomst 1880-1910.

Den okkulte opblomstring havde rødder i en religiøs tradition, særligt i de gnostiske udførminger, hvori der opereres med en "gnosis", en særlig esoterisk viden om åndelige forhold. I gnosticisken gør sig særligt to grundantagelser gældende: dels en dualistisk opfattelse af en gennemgribende kamp mellem det gode/lyset og det onde/mørket, dels at det

¹ Okkultisme. Teoretisk og praktisk beskæftigelse med fænomener der ikke synes at kunne forklares ud fra de kendte naturlove og derfor henføres til mystiske, såkaldt overnaturlige kræfter.

² Esoterisk: kun bestemt for indviede.

jordiske er af det onde, og at den individuelle frelse kan opnåes gennem besiddelsen af gnosis om de højere magter.

Den gnostiske tradition har - i Europa - været båret af bl.a. græske tænkere, kætteriske grupper, alkymister og rosenkruetzerne³.

En særlig inspiration for "den brune sovs" i Tyskland/Østrig på dette tidspunkt var teosofien, som den formuleredes og organiseredes på verdensplan fra 1870'erne og frem. Denne var et sammenkog af hedenske/eksotiske religiøse forestillinger, middelaldermysticisme, gammelægyptisk religion og hinduisme. Her til kom nyere vitalistiske⁴ tanker og elektromagnetiske guddomme. Teosofien opstillede forskellige symboler og systemer til en meget omfattende verdensanskuelse byggende på antagelser om fem grundracer gennem tiderne, forsvundne kontinenter, mikro-/makrokosmisk parallellitet, grundlæggende cykliske naturlove om destruktion og skabelse og meget mere.

Teosofien fik hurtigt relativ stor udbredelse i Mellemeuropa, bl.a. gennem optagelse i en række "tilbage til naturen"-bevægelser. Samtidig med at en række teosofiske selskaber og tidsskrifter etableredes også en række andre okkulte selskaber omkring astrologi, frenologi (bl.a. at "læse" en persons egenskaber ved at se på kranietets form), kiromanti (at læse/spå i håndfladen), samt forsøg på at inkorporere videnskabelige opdagelser i "dynamosofi", hypnose, animalsk magnetisme etc.

Del 2: De wienske ariosofister; 3: Guido von List.

Guido List (1848-1919) var en dominerende person i udviklingen af teorier om den ariske races historie og overlegenhed, og blev en kultfigur i völkiske og "ariosofiske" kredse.

Hans aktiviteter bestod primært i gennem artikler, bøger, forelæsninger og skuespil at bidrage til en romantisk dyrkelse af (en forestillet) arisk fortid. (I samtiden bl.a. kaldt "A teacher of mystical imperialism") Han beskæftigede sig med temaer som heraldik, runer, eddaerne, genoplivelsen af hedenske ritualer og odinkult, romantiske tolkninger af landskabsformationer og landområdesliv samt okkultisme, kabbala⁵, astrologi og lignende i tolkningen af disse emner. Grundlæggende beskrev han en glørdædig arisk fortid, ledet af præstekonger med okkult indsigt.

List var primært teoretiker, og overlod organisering til andre. Dog var han ledende i "List-selskabet" (etableret 1904-1908), som dyrkede ovenstående tanker og inderkredsen heri. "Hoher Armaner Orden"

Han støttedes af toneangivende kredse i Østrig og Tyskland, bl.a. indenfor presse, militær, videnskab og okkulte kredse. En del af disse støtter var og blev toneangivende i "Reichshammerbund", "Germanerordenen", samt havde/tik tætte forbindelser til især Himmler og SS.

4: Odinkult og germansk teosofi.

³ Rosenkruetzerne: hemmelige, mystiske broderskaber fra middelalderen og frem til 1800-tallet, der arbejdede for en ny verdensorden.

⁴ Vitalisme: troen på en særlig grundlæggende "livskraft"-energi.

⁵ Kabbala: middelalderligt jødisk system især til udlægning af religiøse skrifter, bl.a. det gamle testamente, efter okkulte og hemmelige foreskrifter.

Det okkulte var et gennemgående træk i begge hovedinspirationskilderne for List og folkene omkring ham.

Den ene kilde var gammel nordisk mytologi. Angiveligt dyrkede teutonerne⁶ en gnostisk religion med vægt på menneskets indvielse i naturens mysterier. I disse forestillinger opereres med den individuelle ånds kraft - byggende på en gnosis opnået gennem lidelse - og et mystisk fællesskab med naturen, formidlet gennem folk og race.

Kilderne til genopdagelse af disse religiøse hemmeligheder skulle være - udover runerne - eddaerne, som angiveligt er skrevet af tyske odinkulttilhængere, som flygtede til Island fra kristen forfølgelse i middelalderens Tyskland.

Den anden hovedinspirationskilde var teosofien, bl.a. formidlet gennem Sebaldt von Werth og Madame Blavatsky. Grundlæggende i den teosofiske verdensanskuelse er princippet om polar dualisme; at verden består af godt overfor ondt, ånd overfor materie, mand overfor kvinde, race overfor race etc. Disse poler brydes gennem naturlove, der udspilles cyklisk. I disse forestillinger oprides nutiden som en fortsættelse af fortidens mystiske gude-, kæmpe- og alle mulige andre racers kampe gennem tiderne - og hvor vi nu står foran den ariske races storhedstid (i ariosofisternes⁷ udgave af teosofien!) Den cykliske vekslen symboliseres som to principper: bevægelsen fra enhed mod flerhed/kaos ved et swastika med retning mod urets og vice versa. Kombinationen af disse to swastika (i form af hexagram eller maledeserkors) sås som symbolet på den højeste livsform nogensinde i universet: det ario-germanske gude-menneske.

List og kredsen omkring ham udbyggede disse elementer til en samlet "weltanschauung", bl.a. med en skelnen mellem en eksoterisk odinkult for almindelige mennesker (læs. ariere) og en esoterisk armanisk (se nedenfor) religion for de særligt indviende.

Teosofien havde særlig appel til disse kredse gennem "... an integrated view of the world in which the present was understood in terms of a remote past. This imaginary past legitimated a variety of social, political, and cultural ideas such as racism, magic and hierophantic⁸ elitism, which were alle negations of the modern world."

5: "The armanenschaft"

Især List beskrev, hvorledes en privilegeret klasse af præstekonger angiveligt havde hersket i "det gamle Tyskland". Disse regerede på grundlag af gnosis indenfor "germansk teosofi" som toppen i et hierarkisk samfund, hvor magt/klassedeling fulgte adgang til gnosis. Præstekongerne havde monopol på undervisning, regering, religion, jura etc., og administrerede et detaljeret system af optagelsesriter, tegn, koder etc.

Dette germanske idealrige - kaldet "armanenschaft" - skulle dog igennem hele historien være blevet forfulgt - især af kristendommen - hvorfor præstekongerne og deres efterfølgere siden da har bevaret den magiske viden på hemmelig vis, primært gennem en række loger og enkeltpersoner. Fx. menes den hebraiske kabbala at være armanisk viden, som er blevet fortalt nogle rabbier, som et led i strategien at bevare den magiske viden. Rosenkruetzlogen - et

⁶ Teutonere: gammelt germansk folkeslag, der vandrede fra Thy til det nuværende Tyskland omkring kristi fødsel.

⁷ Ariosofi: (=kendskab til det ariske), term benyttet af List, Lanz (se nedenfor) m.fl. som betegnelse for racistisk, arisk "videnskab".

⁸ Hierophant: okkult mm. betegnelse for religiøs hersker.

middelalderligt selskab med formålet "universal and generalreformation of the whole wideworld" - placeres centralt som bevarere af denne hellige viden.

En særlig betydning i videregivelsen af gnosis tillægges også tempelridderne. Disse korstogsriddere blev, efter at være blevet tvunget fra "det hellige land" i 1291, forfulgt af bl.a. kongen af Frankrig med anklager om satanisme, blasfemi og perversiteter.

Tempelriddermyten søgtes genoplivet ved århundredeskiftet med dannelsen af OTO⁹ (Ordo Templi Orientis; af især Theodor Reuss, Franz Hartmann og Karl Kellner i årene 1895-1906) og ONT (Ordo Novi Templi; af Lanz von Liebenfels i 1907).

List og folkene omkring ham så sig selv som direkte arvtagere af "armanenshaft" - som tronfølgere i det strålende pan-germanske rige, der var på vej.

De udarbejdede detaljerede planer for, hvorledes dette rige skulle administreres (offentliggjort i 1911). Dette skulle være som en hierarkisk stat med racerenhed som kriterie for adgang til uddannelse, profession, stillingsbesættelse og handel. Ariere skulle befries for lønarbejde. mens ikke-ariere skulle være slaver. Racehygiejne skulle overholdes, og mænd skulle bestemme over kvinder. Den øverste magt i dette samfund skulle være religiøs og mystisk, som toppen i en lang række indvielsesgrader.

List og kredsen omkring ham ("Hoher Armaner Orden") betegnede sig selv som den øverste celle i dette hieraki - ganske som andre lignende okkulte traditioner: "Unknown Superiors" i "Rite of Strict Observance" (bl.a. Baron von Hund), "Secret Chiefs" i "Golden Dawn" (bl.a. Westcott) og "The Great White Lodge" indenfor teosofien (bl.a. Blavatsky).

6: Den hemmelige arv.

Den hemmelige ariske arv søgtes sporet dels gennem historiske efterladenskaber som bygninger, folkeeventyr, runer etc., men ofte på et meget spinkelt empirisk grundlag. Materialistisk videnskabsopfattelse var disse mennesker meget imod, og clairvoyance var ofte hovedmidlet til "viden" om fortidens praksis og hellige viden.

Et historisk tema af stor betydning for disse kredse var mytologien omkring "wehmretterne" i Mellemuropa eksisterede fra ca. 1200 en række autonome, lokale retsinstanter. Disse bestod af en hemmelig, indviet kreds af mænd, og havde uinskrænkede beføjelser. Oftest virkede de konservativt, imod opbrud i traditionelle feudale magtstrukturer. Wehmretterne fungerede sporadisk så sent som i 1700-tallet.

Disse historiske kendsgerninger blev omgærdet af en romantiseret mytologi; - Disse hemmelige selskaber virkede med usvigelig retfærdighed og uinskrænket magt - ingen synder undslap. Mytologien om wehmretterne som gammel ario-germansk retspraksis tiltalte disse højreekstreme kredse, bl.a. i deres kamp imod demokrati. Dette endda såvidt, at højreekstreme kredse efter første verdenskrig kaldte sig "wehmiske mordere", og dræbte adskillige politikere.

7: Det germanske tusindeårige.

⁹ OTO eksisterer internationalt den dag idag - også i Danmark - og er et hemmeligt broderskab især helliget Crowleys tanker omkring "The law of the strong", udvikling af personlig viljestyrke og selvkontrol, antimaterialisme og rituel magi. I USA har OTO i de senere år været involveret i retssager om, hvorvidt de er nazister.

Bl.a. List var meget aktiv i fremstillingen af en verdensanskuelse, hvor en strålende fremtid fremmanedes komplementært til de nostalgiske beskrivelser af den strålende fortid. Fortid og fremtid fremstilledes således som dobbeltpol til utilfredsheden med nutiden. Denne tankefigur stemmer overens med teosofiens antagelser om historiske cykler - som også kan genfindes i gl. nordisk mytologi. Ideen om det kommende germanske tusindeårige byggede dog i lige så høj grad på en kristen apokalyptisk og frelsetænkning. (En gennemført cyklisk forståelse ville medføre, at det strålende tusindeårige ville miste lidt af sin glans, da også det selv en dag måtte bukke under)

Centralt i denne apokalyptiske tænkning var ideen om at netop som tingene ser værst ud, vil en guddommelig frelserkriger - "der Starke von Oben" - dukke op og frelse verden fra ondskaben og blive guddommelig diktator, hvorefter alt fremover vil være fryd og gammen.

I de daværende politiske forhold mente disse mennesker at se tydelige tegn på ondskabens stigende indflydelse; de hjemløse germanere i Østrig-Ungarn, laissez-faire og storkapitalismen, jøder, demokrati, kvindefrigørelse, kommunisme, urbanisering etc. Bag dette onde, der var på vej mod sit klimaks, opererede angiveligt "The Great International Party", subjektet bag progressive, demokratiske og antinationalistiske kræfter. Dette fantasifoster mentes at bestå af forskellige interessegrupper, som disse mennesker ikke brod sig om - altid jøder og socialister, men ind i mellem også fx. frimurere.

Ud fra astrologi og teosofi regnede List sig frem til at 1897 måtte være det verdenshistoriske vendepunkt. Dette ændredes senere til 1899, men heller ikke det viste sig at holde. Ved udbruddet af første verdenskrig var mange overbevist om, at *nu* var øjeblikket inde, og langt udover de okkulte kredse tiljublede krigen som "det hellige og endelige opgør med det onde". Efterhånden som krigen udviklede sig tilføjedes hertil: de faldne soldater skulle reinkarneres som et elite-messiaskorps i den nationale revolution, der skulle følge efter sejren.

Udbredt blandt tyskerne efter den tabte krig var opfattelsen af "det store forræderi"; og i højrenationale kredse tillages ansvaret for nederlaget de, der havde underskrevet overgivelsen og den forhadte Versaillestraktat.

8: Jörg Lanz von Liebenfels og theozoologi.

Jörg Lanz von Liebenfels (1874-1954) var en yngre kollega til List, der ligesom han blev en vigtig ideologisk figur, særligt i udformningen af "ariosofi" og "theozoologi"; samt - i højere grad end List - stod i spidsen for mere praktiske og organisatoriske bestræbelser.

Lanz var mere inspireret af religiøse forestillinger end af völkische, og tog desuden afsæt i en række teorier som socialdarwinisme, teosofi, astrologi, okkultisme, orientalsk mysticisme samt nye opdagelser som elektroner og stråling.

Han udviklede et verdensbillede befolket af gudeilignende ariske supermennesker, visionære new-age racistske riddere, mystikere, abemennesker osv.

Den grundlæggende tese var, at oprindeligt havde den ariske race været gudeilignende, haft supersanser (kunne telepatere samt sende og modtage elektroniske signaler) - og levet lykkeligt. Denne harmoni var afbrudt af et "syndefald", ved at laverestående menneskeracer/abemennesker havde forurennet den guddommelige ariske race. Midlerne til at oprette denne katastrofe var racehygiejne, dels som udryddelse af mindreværdige raceelementer, dels gennem foranstaltninger, som at ariske kvinder blev holdt i stramme tøjler af ariske mænd og oprettelse af raceklostre, hvor avlsmødre blev betjent af renblodede ariske mænd (en ide, der overtoges af SS). Endvidere måtte den ariske races fødselsrettigheder til hele kloden realiseres.

Denne rent biologiske forklaringsmåde blev dog ikke gennemført stringent, idet "laverestående" ofte blev overført til samfundsmæssige forhold; således overførtes taker om racehygiejne også til "de svage" i samfundet. "De svage" og "medlidenhed" kom til at hænge sammen, og Lanz talte meget imod begge - i praksis: socialisme, demokrati, kvinders rettigheder og lignende blev hovedfjenderne.

Lanz var meget aktiv - især sammen med List og Hartmann - i at udgive og skrive i den sværm af blade og magasiner, der udkom i de første årtier af dette århundrede, og som især beskæftigede sig med germansk nationalisme og mysticisme samt racisme - det var bl.a. her at racerenhedskriterier opstilledes. Særligt bidrog Lanz til fantasierne om tusindeårskrigen komme, bl.a. opmuntret af fascismens fremmarch i Spanien, Italien og Ungarn.

9: Den nye tempelorden.

Som tidligere nævnt tiltrak myterne om tempelridderne romantiske fantasier om ridderlig heltedåd, dette bl.a. efter inspiration fra Wagner.

Ifølge Lanz havde disse riddere kæmpet for en germansk statsmagt - byggende på racistisk gnosis - som skulle omfatte hele Middelhavsområdet. Riddernes sagnomsbundne søgen efter "the holy graal" var angiveligt blot et symbolsk udtryk for en stræben mod gennem racehygiejne at framavle den renblodede ariske races særlige psykiske evner. Undertrykkelsen af tempelordenen var således mindreværdige racers triumf - hvoraf de følgende århundredes kaos skyldes.

For at "genoplive" en racistisk tempelriddertradition starter Lanz med flere ONT i 1907. Formålene var flere: gensidig arisk hjælp (bl.a. indenfor handel), udbredelse af arisk racistisk bevidsthed m.m. - dette under et hagekorsbanner. Aktiviteterne var i starten mest af kulturel art, mens en kolossal mængde mere og mindre hemmelige ritualer og disciplinære forskrifter udfærdigedes - størsteparten fra kristne og andre religiøse traditioner tillemptet i racistisk og gnostisk retning.

Kun ariere kunne optages i ONT, og måtte gennemgå tests over øjenfarve, hårfarve og statur (mere eller mindre "ario-heroisk"). Ordenen inddeltes i syv underordener, bl.a. efter "racerenhedsprocent".

Indtil første verdenskrig voksede ONT ikke meget, men var omgivet af en stor vennekreds, bl.a. nobiliteter, og var kendt bl.a. gennem en række blade og bogserier. Alene bladet "Ostara", som Lanz udgav, udkom angiveligt i perioder i et oplag på 100 000 eksemplarer.

I løbet af 1920'erne - godt hjulpet af den kaotiske tid efter første verdenskrig - etableredes ONT i Tyskland og Ungarn, bl.a. med hjælp fra kapitalstærke mænd. Mange af de tilkomne medlemmer var - umiddelbart paradoksalt ift. en meget tysk-nationalistisk retorik - mænd, der efter at være flygtet eller rejst fra deres hjemland havde bosat sig i Tyskland.

Ud fra konceptet om pan-arisk samarbejde mellem højreorienterede racistiske grupper overalt på kloden etableredes kontakter til bl.a. det spirende nazistparti samt italienske, franske, engelske og amerikanske fascister. Fjenden var "den store jødisk-bolsjeviskiske sammensværgelse", og ONT-medlemmer deltog i mange af de mindre væbnede politiske opgør i Mellemeuropa i mellemkrigstiden.

ONT's storhedstid var mellem 1925 og 1935, hvor der var ca. 300 medlemmer med udgangspunkt i 5-9 forskellige borge i Mellemeuropa og Nordtyskland.

Efter en sympati med den fremstormende Hitler, blev ONT - sammen med alle andre okkulte selskaber - forbudt under anden verdenskrig.

Del 3: Ariosophi i Tyskland, ; 10: Germanerordenen.

Mange af List's følgesvende arbejdede aktivt for at brede de ariosofistiske ideer til Tyskland. Bl.a. var de aktive i etableringen af forskellige højreekstreme organisationer, heriblandt "Reichshammerbund" (1912) og dennes skjulte parallelorganisation "Germanerordenen".

Theodor Fritsch (f. 1852) havde allerede en lang karriere indenfor antisemitisme, da han i 1902 grundlagde tidsskriftet "HammerGemeinden" (senere "Deutsche ErneuerungsGemeinde"). Læserskaren heromkring dannede grundstammen, da "Reichshammerbund" og "Germanerordenen" dannedes i 1912 med formålet at indføre racistisk diktatur. Reichshammerbund kom aldrig til at bestå af mere end et par hundrede medlemmer, og selvom deres agitation var intens, svandt organisationen hen.

Germanerordenen opbyggedes efter principper om hemmeligholdelse, detaljerede spektakulære indvielsesritualer etc., bl.a. med henvisning til, at det måtte være i en således organisationsform, at jøderne skjult udøvede deres magt. Efterhånden grundlagdes også celler udenfor Tyskland.

Organisationens mål var primært registrering af jødisk aktivitet, gensidig forretningshjælp og formidling af især anti-semitisk propaganda.

Ikke bare "ikke-ariere", men også fysisk handicappede og "ubehageligt udseende" personer nægtedes optagelse.

Efterhånden prægedes organisationen af runer, heraldik, hagekors etc. efter inspiration fra List.

I 1916 splittedes organisationen (foranlediget af Philip Stauff - medlem af HAO og vistnok også ONT) grundet utilfredshed med at lederen - Hermann Pohl - tilsyneladende var mere optaget af pompøse ritualer end af handling. På trods af flere års forvirring arbejdede de to grene videre, bl.a. med politiske mord. Rudolf von Sebottendorff tilsluttede sig i 1916/1917 Pohl's gren - kaldet "Germanerordenen, Walvater"

11: Rudolf von Sebottendorff og Thuleselskabet.

Rudolf von Sebottendorff¹⁰ (f. 1875) havde indtil første verdenskrig gennem sit liv som kosmopolit og spion erhvervet sig organisatorisk og okkult viden. Sebottendorff gik ind i "Germanerordenen, Walvater" i 1916/1917, og allerede i 1918 havde han etableret en stor afdeling i Bayern. Pga. afdelingens størrelse og offentlige højreekstreme arrangementer tog den udadtil navnet "Thuleselskabet" for ikke at tiltrække opmærksomhed til dens hemmelige parallelceller i ordenen.

Thuleselskabet dominerede i de højreekstremistiske organisationers kamp mod den socialistiske magtovertagelse (anført af socialdemokraten Kurt Eisner) i Bayern i november

¹⁰ Sebottendorff var egentlig født Adam Alfred Rudolf Graver, men ligesom List og Lanz tillagde han sig adelig titel.

1918 og april 1919. Herunder blev en del Thule-medlemmer henrettet, hvilket gav Thuleselskabet en martyrolle¹¹.

Sebottendorf opkøbte i 1918 en avis ("Völkischer Beobachter"), og ændrede den fra at være småborgerlig og reaktionær til at være åbent racistisk. Den blev par år senere nazisternes hovedpropagandaorgan.

Omkring Thuleselskabet opstod fra 1918 et miljø af velhavende højreekstremister, bl.a. flere senere prominente nazister som Rosenberg og Hess.

For også at appellere til arbejdere dannedes med udgangspunkt i Thuleselskabet i 1918 "Deutsche Arbeiterverein"/"Politische Arbeiterzirkel", hvilket i januar 1919 omdannedes til "Deutsche ArbeiterPartei", domineret af højreekstrem nationalisme fremfor arisk okkultisme.

Den 12. september overværede Hitler i egenskab af militærspion et møde i DAP - og meldte sig kort tid efter ind. Han begyndte snart efter at arbejde på at udrydde resterne af okkult organisering. En del retorik og ritualer viderebragtes dog, bl.a. hagekorset. I 1920 ændredes navnet Deutsche ArbeiterPartei til Nationalsozialistische Deutsche ArbeiterPartei.

Sebottendorff skriver i 1933 i sin bog "Bevor Hitler kam: Urkundliches aus der Frühzeit der nationalsozialistischen Bewegung":

"Thule members were the people to whom Hitler first turned, and who first allied themselves with Hitler. The armament of the coming Führer consisted - besides the Thule society itself - of "Deutscher Arbeiterverein", founded in the Thule by Brother Karl Harrer at Munich, and the "Deutsch-Socialistische Partei", headed there by Hans Georg Grassinger, whose organ was the "Münchener Beobachter", later the "Völkischer Beobachter". From these three sources Hitler created the "Nationalsozialistische Arbeiterpartei"."

12: De hellige runer og Eddaselskabet.

Efter 1. verdenskrig mindskedes List-selskabet i betydning, men andre tog over, bl.a. Rudolf von Gorsleben (1883-1930), der udover at være aktiv i Thuleselskabet og højreorienterede frikorps i 1920 etablerede avisen "Deutsche Freiheit" - senere "Arische Freiheit" - der med udgangspunkt i visionen om arisk verdensherredømme beskæftigede sig med runer, eddaerne og okkultisme. Avisen og kredsen omkring dens udgivelse var i starten primært nationalistisk og racistisk, men blev stadig mere okkult/magisk (antimaterialistisk, magiske ariske kræfter etc.). Åndelig vækkelse og okkult uddannelse ansås efterhånden for vigtigere end racehygiejne. Runerne - og krystaller, numerologi osv. - havde her en særlig betydning som magiske redskaber til at styre den materielle verden.

Eddaerne betragtedes som den vigtigste kilde til den ariske intellektuelle historie, og i 1925 etableredes "Eddaselskabet" sammen med andre ledende højreorienterede forfattere og organisatorer. Ved Gorslebens død i 1930 overtog Bülow ledelsen af Eddaselskabet og udgivelsen af "Arische Freiheit", der skiftede navn til "Hag All All Hag", senere "Hagal". Selskabet beskæftigede sig med nordisk mytologi, runer etc. - men ikke mere verdensfjernt, end at de bød den nazistiske magtovertagelse velkommen.

Andre i dette miljø (fx. F.B.Marby og S.A.Kummer) beskæftigede sig med runer i en mindre racistisk kontekst, og fokuserede på runernes healende egenskaber. I denne forståelse er

¹¹ Nogle af de henrettede var af aristokratisk oprindelse, hvorfor deres henrettelse vakte harme langt ud over Tysklands grænser.

runerne ikke blot bogstaver, men repræsentationer af positioner og bevægelser, gennem hvilke mennesker kan fremme modtagelsen af kosmiske stråler.

13. Herbert Reichstein og ariosofi.

Bl.a. omkring Herbert Reichstein etableredes særligt i perioden 1925-1929 en række selskaber ("Swastikazirkel", "Deutsche Arbeitsgemeinschaft für Menschenkenntnis und Menschenschicksal", "Arische Kulturzentrale" o.a.) hvor en række personer fra det okkulte miljø, ONT samt nazister (bl.a. folk fra SA og SS) og andre højreekstreme organisationer udgav bøger og tidsskrifter, især skrevet af de tidligere omtalte personer, men fx. også Mussolini.

Fra 1929 fik kredsen tættere forbindelse med nazistpartiet, der identificeredes som kraften, der skulle realisere ariosofisk kultur og doktrin, Hitler hyldedes som "guds instrument".

14: Karl Maria Wiligut, Heinrich Himmlers private magiker.

De hidtil beskrevne ariosofister, runeokkultister etc. fik indflydelse på nazistpartiet gennem deres udbredelse af ideer til brede folkemasser. Særligt en person - Karl Maria Wiligut (1866-1946) - fik direkte indflydelse gennem sin position som Himmlers mentor i mytologisk spørgsmål.

Wiligut havde militær baggrund, og virkede i det völkiske/okkulte miljø (bl.a. med forbindelse til ONT og Eddaselskabet), hvor han havde en særlig status, da han angiveligt nedstammede fra en slægt med aner langt tilbage¹². Disse aner havde han angiveligt clairvoyant hukommelse om, hvorfor hans påstande måtte tages for gode varer. Hans doktrin var en privat blanding af List's og Lanz'. Han anså sin familie som havende en særlig funktion som bærere af arkaisk viden, hvorfor sammensværgelsen af jøder, katolikker og frimurere særligt var ude efter ham. En overgang var han indlagt på psykiatrisk asyl begrundet i paranoia og storhedsvanvid.

Under navnet Karl Maria Weisthor gik han i -33 ind i SS, hvor han arbejdede under Himmler i anliggender omkring runer, mytologi, kosmologi, magiske landskabsformationer etc. I 1934 blev han leder for arkivafdelingen i "Race- og Kolonihovedkontoret" med titel af SS-Oberführer. Wiligut/Weisthor trak også andre okkultister ind i SS. De okkulte tendenser mødte modstand fra de akademiske forskere tilknyttet SS, men Himmler støttede den okkulte (læg-)jopfattelse.

Wiligut havde stor indflydelse på udformningen af SS-ritualer (hedenske bryllupper med runer osv. for SS'ere, design af SS' "Totenkopfring"), udarbejdede planer for reetablering af "den gamle religion" etc.

Fra 1934 havde SS hovedkvarter i byen Wendelsburg, som tog form af et kultsted. Her opbevaredes afdøde SS-oberführeres våbenskjolde og totenkopfringe, her udførtes ceremonier af ariosofistisk art, rum opkaldtes efter figurer fra den nordiske mytologi. Med slotte i Wendelsburg som centrum planlagdes bygningen af et kæmpebyområde, som ifølge planerne først ville blive færdiggjort i 1960'erne.

¹² - Og hvem gør ikke det?

15: Ariosofi og Adolf Hitler.

Hitler fødtes i 1889 i Østrig, og fik gennem sin opvækst kendskab til völkish tankegang. I 1907 forsøgte han forgæves optagelse på kunstakademiet. Fra 1908-1913 levede han et liv blandt suppekøkkener, herberger og hjemløse i Wiens heksekedel af fattige tilflyttere. I perioden 1913-1914 ernærede Hitler sig som maler i Münehen.

Ifølge nogle - usikre - kilder besøgt Hitler Lanz i 1909, og det synes sikkert, at Hitler gennem bladet "Ostara" har fået kendskab til ariosofiske tanker før 1 verdenskrig. Om han også fik kendskab til List's tanker er tvivlsomt.

Der er ingen dokumentation for, at Hitler var med i Thuleselskabet, og da han trådte ind i DAP, var dette parti-*in-spe* ikke særligt optaget af ariosofi/det okkulte, men fremfor alt af den tabte krig/"Versaillesforrædderiet" og antisemitsime. Derimod vides det med sikkerhed, at mange andre nazistiske ledere deltog i Thuleselskabet fra 1920-1923.

Opsamling:

Selvom bogen primært beskriver forskellige organiseringer og personer omkring ariosofi, giver den et billede af, hvilke betingelser, der ligger bag denne "Weltanschauung".

I store træk udgøres disse betingelser af de økonomiske og politiske forandringer, der tager fart i løbet af det 18. århundrede. Økonomisk oplevede Mellemuropa i disse år store omvæltninger fra et traditions- og jordbaseret samfund til et ungt kapitalistisk samfund. Dette gav sig generelt udtryk i urbanisering og ukendte/usikre leve- og kulturelle vilkår. Ikke mindst for Østrigs vedkommende kontrolleredes det kapitalistiske apparat fra udlandet, og tiden var præget af vekslende økonomiske konjukturer.

Især tyskere i Østrig-Ungarn følte sig ramt af tiden, idet deres traditionelt stærke politiske position svandt grundet nye grænsedragninger og deres mindretalsposition i den demokratiske udvikling.

Den ariosofistiske doktrin havde primært sit udspring i de tyskere, der følte sig hjemløse i Østrig-Ungarn. Des mere umulige de politiske perspektiver syntes, des mere fantastiske synes visionerne at være. Denne politiske bevægelse er før 1. verdenskrig for en stor del sammensat af hjemløse eventyrer, der hverken synes om status quo eller den fremtid, som kapitalismen indebar. Visionerne indeholdt ikke udviklede økonomiske og samfundsorganisatoriske principper, men var primært af "åndelig art" - og altid yderst antidemokratiske og racistiske. Alt dette åndelige "hokus-pokus" og hemmelig organisering kunne aldrig få udformning som bred organisering, men vedblev at være for "de få udvalgte", ofte rekrutteret blandt velhavende lediggængere.

Kulturelt og ideologisk var især tiden op til 1. verdenskrig præget af en blanding af fantastiske fremtidsdrømme og katastrofeforudsigelser. "Verden var af lave", og myriader af forskellige bevægelser, religioner og organiseringer - ofte iblandet fantastiske perspektiver fra den tids videnskabelige opdagelser - havde hver deres bud på, hvordan verden var skruet sammen. Ustabilitet prægede det politiske billede i denne opbrudstid mellem traditioner, de stor-imperialistiske sammenbrud, kapitalisme/liberalisme og de store fremtidsvisioner - bl.a. den betydningsfulde kommunistiske verdensbevægelse.

Efter første verdenskrigs smædende og for mange overraskende nederlag vendtes de mangfoldige fantastiske visioner til en meget udbredt skuffelse. Økonomisk og politisk var det en uoverskuelig tid.

I denne tid vender de okkulte organiseringer sig udad, og forsøger i højere grad at fange "manden på gaden". Samtidig med dette forandres de fantastiske forklaringer om "alt mellem himmel og jord", aberacer, forsvundne kontinenter, telepatiske evner etc. i retning med en mindre kompliceret verdensanskuelse, primært baseret på race og nation. De ideologiske forestillinger om verdensherredømme forandres ikke, men de fantastiske begrundelser for hvorfor netop denne særlige gruppe mennesker - arierne, tyskerne - har ret og pligt til at være verdensherskere forsvinder. Tilbage bliver kun påstandene og fjendebillederne - og nogle meget mere praktiske politiske visioner: det er ikke længere mystiske kræfter, der skal forandre verdens gang, men krig, terror og propaganda.

Denne udtynding og forandring af de politiske visioner og den samtidige forandring af de organisatoriske principper fra et hemmeligt hieraki til et åbenlyst og uimodsigeligt diktatur er to sider af samme udvikling. En udvikling, der også indebærer en ændring fra troen på den guddommelige eners indsigt i en verdensfjern viden til troen på racen som et på forhånd givet samlet subjekt, og samtidig hermed aflives den mangfoldige og løsslupne ideproduktion og -udveksling til fordel for et kommandoregime med meget kortfattede slagord - og døden for de, der modsiger disse.

referat af

F. W. Haack: "Wotans Wiederkehr", Claudius Verlag München, 1981.

7-9: Iflg. "Bevor Hitler kam" var Hitler, Julius Streicher, Hess, Göring, Himmler, Rosenberg, Hans Frank, Karl Harrer, Karl Haushofer, Gottfried Feder og Dietrich Eckart medlemmer af **Thuleselskabet** Ordens-højmester: Sebottendorf, Ordensmestre: von List og von Liebenfels. Hitler var i -33 fører for ordenen.

Efter -45 er den nygermanske bevægelse igen blomstret op - uden at ønske offentlighed, og det er her, man kan finde de hårdeste antidemokratiske nyracistiske højreradikale aktivister, som kæmper med en elan, som kun religiøs tro kan formidle.

11f: I det 19. århundrede voksede en nationalisme frem i Tyskland, Frankrig, England og andetsteds. I Tyskland og Østrig omkring "artens egne rødder", kristendommen